

INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOCH ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY A EUROSAMITU V DŇOCH 23. A 24. MARCA 2023 V BRUSELI

V dňoch **23. a 24. marca 2023** sa v **Bruseli** uskutočnilo **zasadnutie Európskej rady a Eurosamitu**. Slovenskú republiku zastupoval **predseda vlády SR E. Heger**.

1. ZHRNUTIE

Témami zasadnutia Európskej rady boli **ruská agresia na Ukrajinu** vo všetkých jej aspektoch, pokračovanie diskusie o posilnení **konkurencieschopnosti EÚ** a **jednotnom trhu** v nadväznosti na nové legislatívne návrhy Európskej komisie vrátane strategickej debaty o **zahranicnej obchodnej politike EÚ** a diskusia o **energetike**. Lídri vyhodnotili tiež plnenie záverov mimoriadnej februárovej Európskej rady k téme **migrácie**.

Na úvod zasadnutia si lídri **vymenili názory na súčasnú globálnu situáciu** v kontexte ruskej agresie na Ukrajinu s **generálnym tajomníkom OSN A. Guterresom (GT OSN)**. Diskusia sa zamerala na rolu OSN v prebiehajúcom konflikte, klimatickú zmenu, vzťahy s globálnym juhom a plnenie cieľov udržateľného rozvoja.

Po tradičnom vystúpení **predsedníčky Európskeho parlamentu R. Metsoly**, ktorá predstavila priority Európskeho parlamentu v témach diskutovaných na samite, sa lídrom prostredníctvom videokonferencie prihovorel **prezident Ukrajiny V. Zelenský**. Poďakoval SR a Poľsku za rozhodnutie dodať Ukrajine leteckú techniku, apeloval na urýchlené dodávky ďalších zbraní, prijatie nových sankcií, či riešenie ich obchádzania. Potvrdil pripravenosť organizovať Mierový samit ako aj začať prístupové rokovania do EÚ. Nosnými témami následnej diskusie o **Ukrajine** boli pokračujúca **vojenská pomoc** (v súvislosti s apelmi na navýšenie Európskeho mierového nástroja - EPF) a **sankcie**. V menšej miere rezonovali tiež **vývoz ukrajinských poľnohospodárskych produktov** (v kontexte problémov, ktoré spôsobujú pre trhy niektorých členských štátov, vrátane SR), **vyvodzovanie zodpovednosti** voči Rusku a **integrácia Ukrajiny do EÚ**.

Diskusia ku **konkurencieschopnosti, jednotnému trhu, ekonomike a energetike** mala konsenzuálny charakter. Lídri privítali legislatívne návrhy Komisie - Akt o emisne neutrálnom priemysle a Akt o kritických surovinách. V oblasti **konkurencieschopnosti** bola vyzdvihnutá úloha jednotného trhu a nutnosť odstraňovať bariéry, najmä v oblasti služieb. Viaceré krajiny v diskusii vyzdvihovali otázku **jadra**, či technologickej neutrality a resp. prezentovali opačný názor. Zdôraznená bola **nutnosť znižovania závislostí** (najmä od Číny) a **diverzifikácie dodávateľských reťazcov**. Lídri diskutovali tiež k **obchodnej politike**, zdôraznili nutnosť otvorenosti a dopracovania obchodných dohôd, najmä s Čile, Mexikom a MERCOSUrom.

V oblasti **energetiky** bola zdôraznená najmä potreba prípravy na budúcu zimu, dosiahnutia pokroku v reforme trhu s elektrinou či sfunkčnení spoločnej platformy na nákupy plynu.

V rámci témy **migrácie** informovala predsedníčka Európskej komisie o niektorých **implementačných opatreniach februárových záverov Európskej rady**. Diskusia sa zamerala predovšetkým na zabezpečenie efektívneho stráženia vonkajších hraníc, návraty, spoluprácu s tretími krajinami a účinné schémy legálnej migrácie. Rezovala obava zo **situácie v Tunisku**, kde v prípade bankrotu hrozí politická a migračná kríza.

Lídri privítali pokrok v Dialógu **Belehrad-Príština**, ocenili **výsledok konferencie darcov na podporu obyvateľov v Turecku a Sýrii** po ničivom zemetrasení a **odsúdili dianie v Bielorusku**, osobitne zatýkanie predstaviteľov opozície. Európska rada privítala dosiahnutie politickej dohody o implementácii severoírskeho protokolu so Spojeným kráľovstvom (tzv. **Windsorský rámec**).

V rámci **rokovania Eurosamitu** v inkluzívnom formáte lídri diskutovali s **prezidentkou Európskej centrálnej banky Ch. Lagarde** a **predsedom Euroskupiny P. Donohoe**, ktorí informovali o aktuálnych udalostiach v bankovom sektore, makroekonomickej situácii a výzvach pre nadchádzajúce obdobie. Diskusia bola okrem toho venovaná **odolnosti bankového sektora, revízii hospodárskeho riadenia** a otázke potreby lepšieho **prístupu ku kapitálu** (dobudovaniu Únie kapitálových trhov a Bankovej únie).

2. PRIEBEH ROKOVANÍ

Prvý deň rokovaní

Rokovanie Európskej rady sa začalo **diskusiou s GT OSN**, ktorá bola rámcovaná tromi okruhmi tém: **Ukrajina, ciele udržateľného rozvoja a klimatická zmena**. Najviac priestoru bolo venovaného téme Ukrajiny. OSN sa sústreďí hlavne sa **mediáciu v 3 oblastiach: vojnoví zajatci, demilitarizácia a jadrová bezpečnosť v Záporoží a predĺženie Čiernomorskej iniciatívy OSN pre obilniny** (Black sea grain initiative).

Lídri hovorili najmä o vzťahoch s **globálnym juhom** a o probléme EÚ s **ruskou propagandou voči týmto krajinám**, ktorá viní na sankcie a nie ruskú agresiu z ohrozenia globálnej potravinovej bezpečnosti. Hoci väčšina Valného zhromaždenia hlasovala za ukrajinské rezolúcie, mnohé krajiny udržiavajú nadštandardné vzťahy s Ruskom a nie je z ich strany výrazný záujem v otázkach vyvodzovania zodpovednosti za zločin agresie, čo si však vyžaduje široké medzinárodné snaženie. Podľa GT OSN sa **vzťahy s krajinami juhu zhoršili počas pandémie kvôli ich prístupu k vakcínam**. Lídri sa zhodli na **potrebe efektívne komunikovať, že EÚ sankcie nemajú extrateritoriálny efekt a sú dôsledkom ruskej agresie**. Čo sa týka Číny, podľa GT OSN by EÚ **mala udržiavať spoločný dialóg, nevyhraňovať jej postavenie**.

Ohľadom **plnenia cieľov udržateľného rozvoja** upozornil, že po pandémie došlo k ďalšiemu prehĺbeniu rozdielov a svet nie je na ceste k udržateľnému rozvoju. Potrebná je podľa neho **reforma medzinárodných finančných inštitúcií** a zmena pracovných modelov rozvojových bánk. V otázke **klímy** je potrebné prepojiť debatu, ktorá je charakterizovaná rozdelením sever – juh/ rozvinuté – rozvíjajúce sa ekonomiky.

Predsedníčka Európskeho parlamentu R. Metsola vo svojom tradičnom vystúpení ocenila pokračujúcu jednotu lídrov pri riešení ruskej agresie na **Ukrajine** napriek silnejúcej „únave z vojny“ živej ruskou propagandou. Vyzdvihla prelomovú dohodu o spoločnom obstarávaní munície, vyzvala na pokračovanie v spolupráce s tretími krajinami pri implementovaní sankcií. Privítala vystavenie zatykača na V. Putina Medzinárodným trestným súdom, čo považuje za dobré momentum na zriadenie špeciálneho medzinárodného tribunálu pre zločin agresie. R. Metsola vyzvala tiež na pokračovanie **ekonomickej a politickej podpory Moldavska** a podporu demokratickým silám v **Gruzínsku a Bielorusku**. V téme **konkurencieschopnosti** dôraz kládla na jednotný trh a potrebu vytvorenia podmienok na dvojité (zelenú a digitálnu) tranzíciu: ciele investície s jasnými cieľmi a ukazovateľmi výkonnosti, uľahčenie prístupu k existujúcemu financovaniu, menej byrokracie, zachovanie rovnakých podmienok (*level-playing field*), dokončenie únie kapitálových trhov a bankovej únie. Pokiaľ ide o **migráciu**, Európsky parlament je pripravený hlasovať o návrhoch, je však potrebné doručiť aj zostávajúce návrhy v rámci nariadenia o riadení azylu a migrácie a nariadenia o kríze a vyššej moci zo strany Rady.

Lídri sa v rámci diskusie o pokračujúcej **ruskej agresii na Ukrajine** spojili prostredníctvom telekonferencie s **prezidentom Ukrajiny V. Zelenským**, ktorý požiadal o urýchlené ďalšie dodávky vojenskej techniky, predovšetkým rakiet dlhého doletu. **Podľakoval SR a Poľsku za rozhodnutie dodať stíhačky MIG-29** na Ukrajinu a požiadal aj o moderné letecké stroje.

Vyzval na **prípravu ďalších sankcií a pomoc Ukrajine na ceste k členstvu v EÚ**. Potvrdil pripravenosť hostiť **mierový samit** (Peace Formula Summit), zároveň však priznal komplikácie spojené s jeho konaním v Kyjeve a preveroval prípadný záujem o organizáciu samitu v niektorom z hlavných miest v EÚ.

Nosnými témami následnej debaty boli pokračujúca **vojenská pomoc** Ukrajine (osobitne v kontexte Európskeho mierového nástroja - EPF) a **sankcie**. V menšej miere rezonovali tiež otázky **vývozu ukrajinských poľnohospodárskych produktov, vyvážanie zodpovednosti** voči Rusku a **integrácia Ukrajiny do EÚ**.

Lídri sa zhodli, že **vojenská pomoc EÚ Ukrajine je kľúčová** aj z pohľadu vyjednávacej pozície Ukrajiny v budúcich mierových rokovaniach. Privítali dohodu ministrov zahraničných vecí a obrany o podpore **dodávky munície** pre Ukrajinu. Rezovala tiež **otázka celkovej výšky EPF – potrebu navýšenia** pritom lídri predvídali už v decembrových záveroch.

Predseda Európskej komisie potvrdila prípravu **11. balíka sankcií**, pričom väčšina členských štátov upozorňovala na problémy implementácie a obchádzania predošlých reštrikčných opatrení, čomu by mala byť venovaná primeraná pozornosť. Zdôraznená potreba pracovať proti obchádzaniu s tretími krajinami (najmä s Tureckom). Poľsko presadzovalo zaviesť sankcie na severnú vetvu ropovodu Družba.

V otázke vyvodenia **zodpovednosti** Ruska bol zatykač na V. Putina vydaný Medzinárodným trestným súdom označený za zlomový bod, z ktorého nie je návratu. Rezovala otázka **únosov ukrajinských detí** do Ruska (viac ako 16 000 detí bolo deportovaných). Európska komisia, Poľsko a Ukrajina sa v rámci spoločnej iniciatívy snažia o ich identifikáciu a návraty, pričom pôjde o masívnu operáciu trvajúcu veľa rokov. Zdôraznené, že aj toto by mohlo viesť k momentu diskusii o vytvorení medzinárodného **tribunálu na stíhanie agresie**.

Viaceré členské štáty vyzvali na **začiatok prístupových rokovaní** s Ukrajinou ešte tento rok. Maďarsko v reakcii uviedlo, že spustenie rozhovorov nepripustí, kým nebude vyriešená otázka práv menšín na Ukrajine.

Predseda vlády SR E. Heger vo svojom vystúpení podporil spoločné **obstarávanie munície a ukrajinský mierový plán**. Prezentoval **návrh na navýšenie EPF o 3,5 mld. eur**, ktoré je kľúčové pre poskytnutie ďalšej pomoci Ukrajine a zachovanie globálneho charakteru nástroja. Nikto z lídrov neoponoval návrhu, explicitnú podporu navýšeniu tlmochli viaceré krajiny vrátane Vysokého predstaviteľa pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, nebola však vôľa otvárať dohodnutý text záverov. PV SR zdôraznil, že SR čelí silnej ruskej propagande, majorita občanov už oponuje pomoci Ukrajine. Poukázal na to, že **vývoz ukrajinských poľnohospodárskych produktov** (ktoré by mali smerovať cez koridory solidarity do Afriky) a dostávajú sa na trhy EÚ spôsobuje problémy farmárom, čo ovplyvňuje verejnú mienku. Podobné skúsenosti vo vystúpeniach potvrdili Poľsko, Bulharsko a Maďarsko. Predseda Európskej komisie poukázala na využitie krízovej rezervy spoločnej poľnohospodárskej politiky pre niektoré krajiny.

Spojenú diskusiu ku **konkurencieschopnosti, jednotnému trhu, ekonomike a energetike** uviedla predseda Európskej komisie, ktorá informovala o **kontaktach s americkou administratívou** ohľadne dosiahnutia rovnakého zaobchádzania s EÚ ako s Kanadou a Mexikom zo strany USA pri **implementácii antiinflačnej legislatívy IRA**. Konštatovala splnenie si „domácich úloh EÚ“ v podobe **prípravy novej legislatívy na podporu európskeho priemyslu**: Akt o emisne neutrálnom priemysle a Akt o kritických surovinách. Zdôraznila potrebu **uvoľniť súkromné financovanie a investície** - dokončiť úniu kapitálových trhov a bankovú úniu. Za dôležité označila zvýšenie výdavkov na **výskum a vývoj** - cieľ 3% HDP je od 2002, ale nedodržiava sa. EÚ je dnes na úrovni 2,3%, USA 3,5%, Japonsko 3,3% a Južná

Kórea 4,8%. Za dôležité označila **masívne investície do obnoviteľných zdrojov energie** a pracovať na **zlepšení zručností** (väčším zapojením žien, či prostredníctvom legálnej migrácie). V **obchodnej politike** je z pohľadu Európskej komisie prioritou dokončiť dohody o voľnom obchode s Chile, Mexikom a MERCOSUrom a ukončiť ratifikáciu dohody s Kanadou.

V následnej debate lídri vyzdvihovali **úlohu jednotného trhu** a nutnosť **odstraňovať bariéry**, najmä v oblasti služieb. Závery načrtli oblasti pre ďalšiu prácu v oblastiach skvalitňovania regulačného prostredia, investícií a prístupu ku kapitálu výskumu a inovácií, digitalizácie, rozvoja zručností a obehového hospodárstva. Napriek štandardne rozdielnym názorom na otázku **jadra /technologickej neutrality**, prezentovanými členskými štátmi, prevládala zhoda, aby text záverov už nebol otváraný. Zdôraznená bola nutnosť znižovania závislostí a diverzifikácie dodávateľských reťazcov. Lídri diskutovali tiež o **obchodnej politike**, presadzovali potrebu dopracovania obchodných dohôd.

V oblasti **energetiky** bola zdôraznená najmä potreba **prípravy na budúcu zimu** (rozdiel oproti minulej bude najmä výraznejší dopyt zo strany Číny, v ktorej bude po skončení COVIDových opatrení už produkcia fungovať naplno), **pokroku v reforme trhu s elektrinou** či **sfunkčnení spoločnej platformy na nákupy**.

Predseda vlády SR E. Heger zdôraznil potrebu **zahrnutia jadra, ako strategickej investície**, do Aktu o emisne neutrálnom priemysle: energetický mix SR tvorí jadrová energia v 60-tich percentách a nedá sa urýchlene nahradiť. Vyzval na **zlepšenie prístupu ku kapitálu**, urýchlené **dokončenie Únie kapitálových trhov**. Rovnako zdôraznil dôležitosť **harmonizácie pravidiel jednotného trhu** za účelom znižovania byrokracie, čo musí byť spojené so zdravými verejnými financiami. V oblasti **energetiky podporil spoločné nákupy plynu a reformu trhu s elektrinou**.

Téma **migrácie** nebola intenzívne diskutovaná. Predsedníčka Európskej komisie informovala o **implementácii záverov februárového mimoriadneho zasadnutia Európskej rady** (v intenciách jej listu zaslaného lídrom pred konaním samitu) v nasledovných oblastiach: **posilnenie vonkajších hraníc; konania na hranici a zrýchlené návraty** (vrátane pilotných projektov s Bulharskom a Rumunskom zameraných na azylové konania), **sekundárnych pohybov a spolupráci s tretím krajinami pri návratoch**.

Lídri počas diskusie vyjadrili **obavy zo situácie v Tunisku**, kde v prípade bankrotu krajiny (ak nedôjde k dohode s Medzinárodným menovým fondom, ktorý uvoľnenie prostriedkov podmieňuje dodržiavaním zásad právneho štátu) hrozí politická a migračná kríza. Nemecko otvorilo aj otázku **potreby hľadania účinných schém pre legálnu migráciu** – do r. 2030 bude chýbať v krajine 7 mil. pracovníkov.

Druhý deň rokovaní

Druhý deň pokračoval **Eurosamitom** v inkluzívnom formáte. Lídri diskutovali s **prezidentkou Európskej centrálnej banky (ECB) Ch. Lagarde** a **predsedom Euroskupiny P. Donohoe**.

Prezidentka ECB Ch. Lagarde sa venovala **aktuálnym udalostiam v bankovom sektore** v USA a vo Švajčiarsku (Silicon Valley Bank, Credit Suisse). Zhodnotila, že situácia v EÚ je iná než v USA - **bankový sektor EÚ je najmä vďaka regulačným opatreniam prijatým po predchádzajúcej finančnej kríze odolnejší ako v USA**. Vyzvala na **pokrok k dokončeniu Únie kapitálových trhov a Bankovej únie**, čo je zásadné pre zabezpečenie nových investícií.

K **makroekonomickej situácii a hospodárskej politike** uviedla, že rok 2022 ukázal odolnosť EÚ ekonomiky, a to aj v kontexte energetickej krízy. **Ekonomický rast bol síce limitovaný, ale EÚ sa vyhla hospodárskej recesii**. Investície sa znížili, ale existuje dobrý základ pre ďalší

rast, ceny energií klesajú. ECB prognózuje úroveň rastu na úrovni 1% v roku 2023, 1,6% v roku 2024 a 2025. Inflácia pre 2023 je odhadovaná na 5,3%. Čo sa týka výziev pre nasledujúce obdobie, podľa prezidentky ECB treba znížiť **neistotu** ohľadom pokračovania a rozsahu **podporných fiškálnych opatrení** v členských štátoch. Mali by byť ciele a časovo obmedzené. V otázke **preskúmania rámca hospodárskeho riadenia vyzvala na včasnú dohodu**, čo by pozitívne vnímali finančné trhy.

Predseda Euroskupiny P. Donohoe ocenil, že sa podarilo vyhnúť recesii. Vyzdvihol potrebu **návratu k zodpovednej rozpočtovej politike**. Zároveň upozornil na zvyšujúce sa náklady na obsluhu dlhu z dôvodu **rastúcich úrokových mier**. Pri fiškálnej politike sa však musí zároveň postupovať opatrne, aby obyvateľstvo nebolo zasiahnuté naraz rastúcimi cenami a rušením podporných programov.

V **diskusii lídrov** rezonovali témy **1. odolnosti bankového sektora**: potreba poučiť sa z aktuálnych udalostí a využiť ich ako príležitosť pre posilnenie odolnosti bankového sektora v EÚ (dokončenie Bankovej únie); **2. revízie hospodárskeho riadenia**: väčšina lídrov zdôraznila dôležitosť fiškálnej disciplíny a spoločných pravidiel. Niektorí lídri vyzvali na dokončenie legislatívneho procesu do konca tohto roka; **3. ekonomickej situácie**: lídri vo všeobecnosti privítali, že sa napriek očakávaniam EÚ vyhla recesii. Odznel apel na opatrnosť, výzvou stále ostáva inflácia. Nezhodli sa na rýchlosti ukončovania podporných programov. Zložitá je súčasne bojovať s infláciou a podporovať hospodársky rast. Vo všeobecnosti však zhoda, že nízka inflácia a nízke úrokové sadzby sa už nevrátia; **4. prístup ku kapitálu**: Lídri vyjadrili **podporu pre projekt Únie kapitálových trhov**, treba uľahčiť prístup ku kapitálu, osobitne pre malé a stredné podniky. Panuje určitá frustrácia z pomalého pokroku, EÚ zaostáva za USA. Problémom je najmä, že úspory na bankových účtoch nie sú použité na investovanie, resp. že v EÚ oveľa väčší objem prostriedkov stojí na účtoch bánk v porovnaní s USA. **Predseda vlády SR E. Heger** vo svojom vystúpení zdôraznil predovšetkým potrebu dobudovania Únie kapitálových trhov.

3. HLAVNÉ VÝSLEDKY

Hlavným výsledkom zasadnutia Európskej rady sú prijaté **závery Európskej rady a vyhlásenie Eurosamitu**, ktorých plné znenie tvorí prílohu tohto materiálu. Ich **najdôležitejšie odkazy** možno zhrnúť nasledovne:

Ukrajina

- Európska rada **odsúdila útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine** a potvrdila **podporu nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny** v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc, ako aj jej prirodzeného práva na sebaobranu proti ruskej agresii.
- Európska rada privítala **rezolúciu** Valného zhromaždenia OSN o **zásadách Charty OSN**, ktoré sú základom komplexného, spravodlivého a trvalého mieru na Ukrajine. Potvrdila **podporu mierového programu prezidenta Zelenského**. Európska únia bude naďalej spolupracovať s Ukrajinou na 10-bodovom mierovom pláne.
- Európska rada **vyzvala Rusko zastaviť agresiu** a bezpodmienečne **stiahnuť všetky svoje vojenské a zástupné sily** z celého územia Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc.
- Európska rada zdôraznila potrebu **dodržiavať medzinárodné humanitárne právo**, a to aj pri zaobchádzaní s **vojnovými zajatcami**, a odsúdila sexuálne a rodovo motivované násilie. Vyzvala Rusko zabezpečiť **bezpečný návrat Ukrajincov**, ktorí boli násilne premiestnení alebo deportovaní do Ruska, **najmä detí**.

- Európska rada vzala na vedomie vydanie **zatýkacieho rozkazu Medzinárodného trestného súdu** proti prezidentovi Ruska a jeho komisárke pre práva detí **za vojnový zločin nezákonnej deportácie a presunu ukrajinských detí** z okupovaných území Ukrajiny do Ruska.
- Európska rada **vyzvala Rusko zastaviť činnosti ohrozujúce bezpečnosť a fyzickú ochranu civilných jadrových zariadení na Ukrajine**. Európska únia podporuje prácu Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu.
- Európska rada **privítala dohodu o vytvorení nového Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie voči Ukrajine (ICPA) v Haagu**. Európska rada vyslovila podporu vyšetrovaniam, ktoré vedie prokurátor Medzinárodného trestného súdu.
- Európska únia vyjadrila odhodlanie naďalej vyvíjať kolektívny tlak na Rusko, a to aj prostredníctvom ďalších **reštriktívnych opatrení**, a spolu s partnermi **pokračovať v práci na cenovom strope pre ropu**. Európska rada zdôraznila potrebu účinného vykonávania sankcií na európskej a vnútroštátnej úrovni a boja **proti obchádzaniu v tretích krajinách a zo strany tretích krajín**. Európska rada vyzvala Radu a Komisiu, aby na tento účel spolu s členskými štátmi vypracovali koordinovaný prístup. Európska únia zintenzívni spoluprácu s partnermi v boji **proti falošným ruským naratívom a dezinformáciám o vojne**.
- Európska únia potvrdila **politickú, hospodársku, vojenskú, finančnú a humanitárnu podporu Ukrajine** a jej obyvateľom tak dlho, ako to bude potrebné. Európska rada privítala dosiahnutie dohody o urýchlennom **poskytnutí dodávok munície zem – zem a delostreleckej munície Ukrajine, aj prostredníctvom spoločného obstarávania a mobilizácie finančných prostriedkov z Európskeho mierového nástroja**, s cieľom poskytnúť 1 milión delostreleckých nábojov počas najbližších 12 mesiacov bez toho, aby bola dotknutá osobitná povaha bezpečnostnej a obrannej politiky niektorých členských štátov.
- Európska únia potvrdila odhodlanie spolu s partnermi **podporovať obnovu, oživenie a rekonštrukciu Ukrajiny**. Európska únia bude s partnermi a v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom naďalej zintenzívňovať úsilie zamerané na **využívanie zmrazených a imobilizovaných aktív Ruska** na podporu rekonštrukcie Ukrajiny a na reparácie.
- Európska rada **privítala reformné úsilie Ukrajiny a zdôraznila význam procesu pristúpenia Ukrajiny k EÚ**.
- Európska únia potvrdila záväzok **všestranne podporovať Moldavskú republiku** vrátane podpory na posilnenie jej odolnosti, bezpečnosti, stability, hospodárstva a dodávok energie, **ako aj podporu na eurointegračnej ceste**. Európska rada vyzvala Komisiu, aby pred budúcim zasadnutím predložila balík podporných opatrení.
- Európska rada **odsúdila vojenskú podporu útočnej vojny Ruska zo strany Iránu a Bieloruska**. Vyzvala všetky krajiny, aby útočnú vojnu Ruska nepodporovali materiálne ani iným spôsobom.
- Európska rada vzala na vedomie pokračovanie **Čiernomorskej iniciatívy OSN pre obilniny**, ktorá spolu s koridormi solidarity EÚ a ukrajinskou iniciatívou „Obilniny z Ukrajiny“ zohráva kľúčovú úlohu pri posilňovaní celosvetovej potravinovej bezpečnosti. Európska rada **zdôraznila potrebu zabezpečiť nepretržitý prístup a cenovú dostupnosť poľnohospodárskych výrobkov pre krajiny, ktoré to najviac potrebujú**.

Konkurencieschopnosť, jednotný trh a hospodárstvo

- Európska únia **zdôraznila potrebu integrovaného prístupu** vo všetkých oblastiach politik, ktorý bude **kombinovať prehĺbený jednotný trh a posilnené priemyselné, poľnohospodárske a obchodné politiky**. Konkurencieschopnosť zabezpečí **posilnením odolnosti a produktivity, uľahčovaním financovania, zameraním sa na cenovo dostupnú energiu, znížením strategických závislostí, investovaním do zručností budúcnosti a prispôbením hospodárskej, priemyselnej a technologickej základne zelenej a digitálnej transformácii**.
- Európska rada vyzvala Radu a Komisiu, aby **pokročili v práci na všetkých týchto aspektoch** a aby pred jej zasadnutím v júni 2023 informovali o pokroku. Radu zároveň vyzvala, aby každoročne posudzovala pokrok na základe príspevkov Komisie vrátane kľúčových ukazovateľov výkonnosti.

Jednotný trh a dlhodobá konkurencieschopnosť a produktivita

- Európska rada potvrdila, že okrem toho, že **jednotný trh významne prispieva k rastu a konkurencieschopnosti**, zároveň predstavuje **prínos vo forme vysokých sociálnych a environmentálnych noriem a silnej ochrany spotrebiteľa**.
- Európska rada **zdôraznila presadzovanie existujúcich pravidiel jednotného trhu a odstraňovanie prekážok** v zmysle oznámenia Komisie „30 rokov jednotného trhu“. Európska rada vyzvala na **prijatie ambiciózných opatrení s cieľom dobudovať jednotný trh, najmä pokiaľ ide o digitálne aspekty a služby**, a odstrániť slabé miesta odhalené počas nedávnych kríz. Osobitná pozornosť by sa mala venovať malým a stredným podnikom.
- Na základe oznámenia Komisie „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ – výhľad na obdobie po roku 2030“ Európska rada **vyzvala na urýchléné napredovanie v týchto oblastiach**:
 - a) **regulačné prostredie podporujúce rast: zjednodušiť všeobecné regulačné prostredie a znížiť administratívne zaťaženie**, a to aj urýchléním postupov udeľovania povolení a zvýšením využívania digitálnych riešení, presadzovať pravidlá jednotného trhu s cieľom **zabezpečiť zblížovanie právnych predpisov vo všetkých odvetviach vrátane služieb**, na vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ zintenzívniť úsilie o **eliminovanie prekážok pre cezhraničné podnikanie** a pokročiť v práci v oblasti prístupu k liekom vo všetkých členských štátoch;
 - b) **investície: prehĺbiť Úniu kapitálových trhov, odstrániť zostávajúce prekážky pre cezhraničné financovanie, uľahčiť prístup k súkromnému kapitálu**, najmä pre MSP (Európska rada vyzvala Európsky parlament a Radu, aby prácu na legislatívnych návrhoch v tejto oblasti dokončili pred koncom súčasného legislatívneho cyklu), mobilizovať a **flexibilnejšie využívať dostupné finančné prostriedky a existujúce nástroje s cieľom včasnej a cielenej podpory v strategických odvetviach** bez toho, aby boli dotknuté ciele politiky súdržnosti, **posilniť kľúčové ekosystémy a tak zaistiť bezpečné, stabilné a udržateľné dodávateľské reťazce pre dvojakú transformáciu, zlepšiť konektivitu** v rámci jednotného trhu pre všetky členské štáty, a to aj rozvojom a modernizáciou infraštruktúry a prepojení v oblasti dopravy a energetiky;
 - c) **výskum a inovácie: stimulovať inovácie najmä v oblastiach s vysokým potenciálom rastu, zvýšiť investície do výskumu a rozvoja** s cieľom dosiahnuť verejné a súkromné výdavky vo výške 3 % HDP, **uľahčiť uvádzanie inovatívnych produktov a služieb na trh**, a to aj prostredníctvom využívania regulačných testovacích režimov;
 - d) **digitalizácia: podporovať zavádzanie digitálnych nástrojov v celom hospodárstve** a zvýšiť **podporu pre podniky** a orgány verejnej správy v Európskej únii, aby si udržali

vedúce postavenie v oblasti umelej inteligencie, kvantovej výpočtovej techniky, mikroelektroniky, 6G, webu 4.0 a kybernetickej bezpečnosti;

- e) **zručnosti: rozvíjať zručnosti a zosúladiť ich s pracovnými miestami, zvyšovať zapojenie žien a mladých ľudí a podporovať odborné vzdelávanie a prípravu s cieľom riešiť problém nedostatku pracovných síl a transformácie pracovných miest, a to aj v kontexte demografických výziev;**
- f) **obehovosť: podporiť prechod na lepšie obehové hospodárstvo s cieľom zvýšiť udržateľnosť, znížiť vstupné náklady pre priemysel EÚ a znížiť závislosť na primárnych surovinách, a to aj využitím príležitostí, ktoré prináša biohospodárstvo.**

Priemyselná politika

- Európska rada vyzvala, aby sa pokročilo v práci na návrhoch aktu o emisne neutrálnom priemysle a európskeho aktu o kritických surovinách, a vzala na vedomie dočasný krízový a transformačný rámec pre štátnu pomoc.

Obchodná politika

- Európska rada viedla strategickú diskusiu o geopolitických aspektoch obchodu a **vyzdvihla prínos obchodnej politiky ku konkurencieschopnosti EÚ.**

Koordinácia hospodárskych politík

- Európska rada potvrdila závery Rady zo 14. marca 2023 o preskúmaní správy hospodárskych záležitostí, **priority politík v rámci ročného prieskumu udržateľného rastu**, ktoré majú členské štáty zohľadniť, a návrh odporúčania Rady o hospodárskej politike eurozóny.

Energetika

- Európska rada zhodnotila opatrenia prijaté s cieľom riešiť vysoké ceny energií, znížiť dopyt po plyne, zaistiť bezpečnosť dodávok a ukončiť závislosť od ruských fosílnych palív.
- Európska rada vyzvala Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili **pripravenosť a plánovanie** pre prípad nepredvídaných udalostí s ohľadom na nadchádzajúcu zimnú sezónu. Vyzvala všetky zainteresované strany plne **využívať mechanizmus spoločného nákupu AggregateEU prostredníctvom energetickej platformy EÚ**. Európska rada vyzvala Komisiu, aby urýchlene dokončila **posúdenie núdzových opatrení** prijatých v roku 2022 a v prípade potreby navrhla predĺženie ich uplatňovania.
- Európska rada **vyzvala na skoré dosiahnutie dohody o návrhoch s cieľom urýchliť zelenú transformáciu a urýchlenie prác na revízii dizajnu vnútorného trhu EÚ s elektrinou** s cieľom zabezpečiť jej prijatie do konca roka 2023.

Migrácia

- Európska rada pripomenula, že migrácia je európskou výzvou, ktorá **vyžaduje európsku reakciu**. Vzala na vedomie informáciu o pokroku pri plnení záverov z 9. februára 2023 a **vyzvala na urýchlenú implementáciu všetkých dohodnutých bodov.**

Vonkajšie vzťahy

- Európska rada **privítala výsledok konferencie darcov na podporu obyvateľov v Turecku a Sýrii** po zemetrasení 6. februára 2023 a **vyzvala na vyplatenie prisľúbenej pomoci.**

- Európska rada **privítala dohodu o ceste k normalizácii vzťahov medzi Kosovom a Srbskom**, ktorá sa dosiahla v rámci dialógu sprostredkovaného EÚ pod vedením vysokého predstaviteľa. Vyzvala obe strany, aby plnili svoje záväzky.
- Európska rada **vyzvala bieloruské orgány, aby dodržiavali ľudské práva, demokraciu a zásady právneho štátu**, ukončili represie, prepustili politických väzňov a rešpektovali menšiny.
- Európska rada **privítala dohodu o Windsorskom rámci** a vyzvala na rýchlu implementáciu.

Eurosamit

- Lídri potvrdili odhodlanie úzko **koordinovať hospodárske politiky s cieľom zvýšiť odolnosť hospodárstiev**. So zreteľom na list predsedu Euroskupiny z 20. marca 2023 vyzvali Euroskupinu, aby hospodársky vývoj naďalej pozorne sledovala.
- **Rámec správy hospodárskych záležitostí** označili lídri za **kľúčový pilier štruktúry hospodárskej a menovej únie**, ktorý podporuje stabilitu eura a odolnosť hospodárstva eurozóny.
- Lídri potvrdili význam **pevnej európskej finančnej štruktúry** pre zabezpečenie udržateľných investícií, podporu inovácií a nových pracovných miest a urýchlenie zelenej a digitálnej transformácie. Vyzvali na zintenzívnenie kolektívneho úsilia s cieľom **posunúť prácu na Únii kapitálových trhov** a vyjadrili potrebu pokračovať v úsilí **dobudovať Bankovú úniu** v súlade s vyhlásením Euroskupiny zo 16. júna 2022.

3. ODPORÚČANIA A ĎALŠIE KROKY

V nadväznosti na **výsledky zasadnutia Európskej rady a Eurosamitu** sú sformulované nasledovné **odporúčania pre vnútroštátnu úroveň**:

Ukrajina

- Naďalej podporovať snahy čo najskôr **skončiť vojenskú agresiu Ruska na Ukrajine s dôrazom na mierovú iniciatívu prezidenta Ukrajiny** dosiahnuť spravodlivý a trvalý mier založený na rešpektovaní zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v jej medzinárodne uznaných hraniciach.
- Naďalej **všestranne podporovať Ukrajinu (politicky, hospodársky, vojensky, finančne a humanitárne), pomáhať obnove energetickej siete a ďalšej kritickej infraštruktúry Ukrajiny**, ktoré sú stále cieľom systematických útokov zo strany Ruska.
- Vytvoriť adekvátne podmienky pre zapojenie výrobných a skladovacích kapacity SR do **spoločného úsilia EÚ poskytnúť Ukrajine delostreleckú muníciu** počas najbližších mesiacov s dôrazom na bezpečnostný rozmer na národnej úrovni.
- Podporovať, aby rekonštrukcia Ukrajiny bola **prepojená s implementáciou investícií, reforiem a expertnou pomocou** vo forme **nového špecializovaného nástroja solidarity EÚ** sprevádzajúceho Ukrajinu na jej európskej ceste.
- V tejto súvislosti sa **zasadzovať za využitie zmrazených aktív Ruskej federácie** na povojnovú obnovu Ukrajiny v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom.
- Podporovať úsilie Ukrajiny **čo najskôr začať prístupové rokovania o členstve v EÚ** po splnení stanovených podmienok, ideálne paralelne s procesom vnútornej reformy EÚ.

- Aktívne podporovať snahy Európskej únie a medzinárodného spoločenstva o **vyvodenie plnej zodpovednosti za najzávažnejšie zločiny** podľa medzinárodného práva páchané v súvislosti so situáciou na Ukrajine, **vrátane zločinu agresie**. Za tým účelom ďalej podporovať **vyšetrovania** vedené prokurátorom **Medzinárodného trestného súdu** ako aj úsilie o vytvorenie vhodného mechanizmu pre stíhanie zločinu agresie.
- V bilaterálnych stykoch s partnerskými krajinami podporovať ich **spoluprácu s EÚ v boji proti klamlivým ruským naratívom a dezinformáciám o vojne**, vrátane povzbudzovania partnerských krajín, aby sa pripojili k existujúcim reštriktívnym a sankčným opatreniam EÚ voči médiám šíriacim ruskú vojnovú propagandu a dezinformačné aktivity voči EÚ a jej členom.
- Zintenzívniť úsilie o **účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení Európskej únie voči Rusku a Bielorusku na národnej úrovni**. Podporovať **pripájanie sa tretích krajín k sankčnej politike Európskej únie** a bojovať proti obchádzaniu sankcií EÚ v tretích krajinách a zo strany tretích krajín.
- Pokračovať v **podpore Ukrajiny aj na pôde OSN**. Podporovať všetky aktivity medzinárodných organizácií zamerané na pomoc Ukrajine a jej občanom a na zmiernenie globálnych vplyvov vojny na Ukrajine.

Konkurencieschopnosť, jednotný trh a hospodárstvo

- V kontexte prebiehajúcej diskusie o prehĺbení jednotného trhu **klásť dôraz na odstraňovanie existujúcich prekážok, v rámci toho identifikovať existujúce bariéry v podmienkach SR a presadzovať ich riešenie na európskej úrovni** s cieľom dobudovať jednotný trh.
- Podporovať a preferovať správne **vykonávanie a presadzovanie existujúcej legislatívy jednotného trhu namiesto prijímania novej legislatívy**, kde je to možné.
- Zasadzovať sa o **zjednodušenie regulačného prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia, osobitne voči malým a stredným podnikom**, a to vrátane preverovania dopadov na konkurencieschopnosti v prípade nových legislatívnych návrhov Európskej komisie.
- V rokovaníach o návrhu Aktu o emisne neutrálnom priemysle **aktívne presadzovať zahrnutie jadrových technológií medzi strategické emisne neutrálne technológie EÚ**.
- V oblasti emisne neutrálnych technológií podporovať **rozvoj potrebných zručností a investície do výskumu, vývoja a inovácií**.
- Preskúmať **možnosti ťažby, spracovania a recyklácie kritických a strategických surovín** s cieľom posilnenia strategickej autonómie a zapojenia Slovenska do dodávateľských reťazcov.

Energetika

- V kontexte revízie dizajnu trhu s elektrinou **presadzovať princíp technologickej neutrality s cieľom podpory rozvoja jadrových technológií ako aj cenovú reguláciu maloobchodných cien**.

Migrácia

- Zdôrazňovať potrebu aktívneho prístupu EÚ **agentúr (Frontex, Agentúra EÚ pre azyl, Europol) pozdĺž západobalkánskej migračnej trasy** a pri ochrane vonkajšej hranice EÚ.

- Podporiť pravidelný **monitoring aktivít a informovanie o dosiahnutom pokroku** členských štátov a európskych inštitúcií v oblasti migrácie, ochrany vonkajších hraníc a azylu.
- V téme **Schengenu klásť dôraz na zachovanie jeho integrity a elimináciu kontrol na vnútorných hraniciach** ako aj na najvyššej politickej úrovni presadzovať prijatie Bulharska a Rumunska do Schengenu.

Vonkajšie vzťahy

- V nadväznosti na uskutočnenie donorskej konferencie 20. marca 2023 v Bruseli **pokračovať v podpore Turecka a Sýrie.**
- Naďalej **podporovať dialóg Belehrad – Priština sprostredkovaný EÚ** pod vedením vysokého predstaviteľa. Z hľadiska naplnenia **európskej perspektívy** očakávame, že obe strany budú pokračovať v úsilí o normalizáciu vzájomných vzťahov, a to prostredníctvom **implementácie záväzkov vyplývajúcich z dohôd dosiahnutých v dialógu.**

Eurosamit

- **Pokračovať v diskusiách za účelom dosiahnutia dohody na kľúčových elementoch a technických detailoch nového rámca hospodárskeho riadenia EÚ,** ktorý by mal zabezpečiť efektívne uplatňovanie pravidiel a zároveň transparentnosť a rovnaký prístup pre všetky členské štáty. Koordinovať sa v rámci skupiny podobne zmýšľajúcich rozpočtovo zodpovedných krajín s cieľom presadzovať pozície SR.
- Pri pozitívnom vývoji inflácie začať s **postupným rušením energetických opatrení,** ktoré by mali byť v prípade ich potreby **cielenejšie, t.j. mierené na najzraniteľnejšie subjekty.** Zároveň sa zamerať na agilnú a obozretnú fiškálnu politiku a vyhnúť sa širokým fiškálnym stimulom pre agregátny dopyt.
- Ďalej **rozvíjať kapitálové trhy.** Posilniť kolektívne úsilie zákonodarcov a zástupcov trhu zo všetkých krajín Európskej únie s cieľom posunúť práce na **Únii kapitálových trhov.** Pokračovať v úsilí **dokončiť Bankovú úniu** v súlade s vyhlásením Euroskupiny zo 16. júna 2022, ktoré vyžaduje najmä posilnenie rámca krízového manažmentu.